

Preek bij HA 22 oktober 2000 Stiens
Deuteronomium 12, 1-12 en Filippenzen 1, 6-11

Gemeente van Jezus onze Heer,

In onze moederkerk, de rooms-katholieke, bestaat tot op de dag van vandaag de gewoonte om de avondmaalswijn voor de viering te mengen met een beetje water. Water bij de wijn, dat is symbool voor hemel en aarde die elkaar raken, maar het herinnert ook aan water dat in wijn veranderde, en ten diepste is water bij de wijn de zuiverheid van Christus, die in deze wereld kwam, om de wereld vrij te maken van schuld.

Maar de uitdrukking 'water bij de wijn doen' betekent vandaag de dag iets heel anders. Water bij de wijn doen, dat is toegeven, een compromis accepteren. Om de lieve vrede toch maar water bij de wijn doen. Jezelf opofferen voor het gelijk van de ander, of teveel van jezelf geven aan het leven.

— De tafel die wij vanmorgen vieren is geen compromis.
En het Avondmaal is al helemaal geen opoffering van onze kant.
Het Avondmaal is nu juist die ene compromisloze maaltijd, waar we met God opnieuw kunnen beginnen.
Iedereen is welkom aan die tafel, ziek en gezond, vreugdevolle mensen en mensen die in zichzelf vastlopen, klein en groot, iedereen is welkom

En wat we vieren is het offer van Christus, dat ene offer dat nu juist geen compromis was, maar totale overgave aan een wereld in nood.

En deze maaltijd is juist in onze tijd zo bijzonder, omdat wij vandaag de dag leven in een wereld van alleen maar compromis en consensus. Ons hele poldermodel is er op gebouwd. Alles wordt overlegd en er wordt beslist, we houden zoveel mogelijk rekening met elkaar.

— In deze dagen zijn de straten van Jeruzalem vol met feestende pelgrims. Zo staat het in Deuteronomium en zo zien we het vandaag gebeuren. Joden die samen met christenen Loofhutten vieren, het feest van dankbaarheid voor het goede land. Iedereen is bij dat feest welkom, mannen en vrouwen, klein en groot, jood en niet-jood, een feest van compromisloze gastvrijheid, een voorproefje op het Messiaanse rijk, waar veiligheid en vrede is.

Het is bitter dat tegelijkertijd in Jeruzalem de kogels spreken. Het is bitter jammer dat joden en Palestijnen geen water bij de wijn durven doen, om tot vrede te komen. En op een veilige afstand blijven we ons zorgen maken om Palestina.

Maar als je dan teruggaat naar de Torah, waar Palestina tenslotte van leeft, dan vindt je daar radicale compromisloze uitspraken en opdrachten, waar je toch wel wat van schrikt. God vraagt van Israel om in het nieuwe land Hem te dienen, maar ook om de heiligdommen van vreemde goden te vernietigen. De achtergrond hierbij is, dat een vreemde god je alleen maar afleidt van je eigen God, en dat gerechtigheid en vrede alleen maar bereikt kunnen worden als je zuiver bent in je godsdienst.

Voor alle duidelijkheid er wordt hier in de Torah niet opgeroepen tot openlijke vijandigheden tegenover hen die anders geloven. Nee, de Torah richt zich tot hen die in de God van Abraham geloven, en het gaat de Torah om hun zuivere geloof.

Keer op keer zegt de Torah immers ook, dat Israel een zegen dient te zijn voor vreemde volkeren, het gebod om de vreemde in uw midden lief te hebben is een van de belangrijkste geboden van Israel.

Maar het blijft radicaal om je eigen geloof zuiver te houden, door de heiligdommen van een ander geloof te vernietigen.

We horen vandaag ook dat de offitcultus van israel zich zal gaan centreren in jeruzalem. Er waren tot dan toe her en der verspreide offerplaatsen, maar er zal uiteindelijk een cultusplaats zijn, jeruzalem, de zelfde stad waar nu zo hard om gevochten wordt, stad van vrede.

En tenslotte vraagt de Tora van de gelovigen om de feesten niet te vergeten, om de feesten te vieren. Zo zagen we dat deze week op TV hoe premier Barak bij een gezin was in jeruzalem die Loofhutten vierden. Terwijl er vorige week nog kogels door hun huis waren geschoten. Sla je feesten niet over, zegt de Tora want de feesten bieden je de gelegenheid om elkaar nog eens te vertellen van de grote daden van God, en daar kun je moed uit putten, en dan voel je vreugde om wat God je geeft.

Ja, vreugde is een kernwoord in de Torah en zeker in het boek Deuteronomium. De vreugde van het geloof, de vreugde in een God, die niet met botte bijl regeert, een God die niet zomaar onderscheid maakt, maar een God die in de allereerste plaats trouw is aan zijn schepping.

Kijk je vandaag de dag naar de kerk en naar de kerken, dan is ook de kerk een instituut waar men het moet hebben van het compromis, water bij de wijn. Dat geldt voor het kerkelijk beleid, maar dat geldt eigenlijk ook voor theologische vraagstukken. We proberen iedereen zoveel mogelijk erbij te houden en dat doen we door compromissen te sluiten en een consensus te aanvaarden.

We kunnen er in dit tijdelijke leven ook niet zonder gemeente, dit leven zou onmogelijk zijn als mensen niet bereid waren water bij de wijn te doen. Onze maatschappij zou ook aan haat te gronde gaan als we niet tot compromis bereid zouden zijn.

Maar als we dan maar niet vergeten, dat Godzelf zonder compromis is, Godzelf heeft het compromis niet nodig.

En dan grijp ik naar de woorden van Paulus de apostel. Hij schrijft aan de kleine vervolgte gemeente in Fillipi, en als je de aanhef van de brief leest, dan weet je precies waar Paulus van leeft. Voor hem is er maar een levensbron en dat is de genade van God.

De compromisloze genade van God. Dat is dat er van God uit geen beletsels zijn om ons te bereiken en aan te raken. Genade dat is dat de liefde van God altijd groter is dan zijn toorn. De genade dat is, dat deze God de Bevrijder blijft die Hij altijd al was. En de genade die zichtbaar is geworden in Jezus, de genade die zonden vergeeft, genade waardoor wij weer vertrouwen krijgen in God en in onze eigen toekomst.

Ik leef van genade zegt Paulus.

Dat is geen water bij de wijn, maar dat is puur die genade.

Daarom is deze avondmaalstafel ook pure genade.

Dat God ons heeft liefgehad nog voor wij Hem zelfs kenden, dat is genade.

En alleen Gods genade kan de kerk helpen om weer contact te krijgen met onze moderne cultuur. Een kerk die vanuit genade leeft, die laat volgens Paulus liefde zien, en fijngevoeligheid en inzicht, en dat zal een kerk zijn die bijdraagt aan de gerechtigheid in de wereld.

Die compromisloze en radicale houding, geen water bij de wijn, die herkennen we steeds in alle opzichten in Jezus Christus. Zijn lichaam en zijn dood gedenken we, en zijn opstanding vieren we en het is goed dat we dit feest niet overslaan. Want we kunnen er niet zonder, dat het brood voor ons gebroken wordt, we kunnen er niet zonder, dat er voor ons dat ene unieke offer is gebracht om de wereld terug te brengen tot God.

En we kunnen er als mensen ook niet zonder, dat God ons blijft aanzien met ogen vol genade, dat Hij blijft aanzien, bij alles wat er in ons leven is aan vreugde en moeite aan pijn en aan wanhoop. Ja alle wat is en wat ons overkomt, niet alles is zinvol, maar alles is aangeraakt door de goede God van Abraham.

En als we de wijn proeven, dan krijgen we hopelijk de smaak te pakken van de toekomst, die alom vrede mag zijn. En haal die geloofswens maar dicht naar je toe. Hier gaat het niet allen om de wereldvrede, maar het gaat er ook om: Heb ik vrede met mijzelf? Geloof ik dat God mij aanraakt, en dat ik daarom vol liefde in dit leven kan en mag staan?

Laten we het geloof maar dicht bij huis beginnen, daar waar mensen met elkaar in botsing komen, elkaar kwijtraken of verwonden, aan deze tafel leren we dat in die alledaagse dingen het heil van God mag geboren worden.

Zo ging Jezus immers naar de gewone mensen, at bij hen, sprak met hen, Hij genas gewone alledaagse mensen, en voor gewone alledaagse mensen was hij bereid aan het einde van zijn leven geen water bij de wijn te doen, maar de dood in de ogen te zien.

En tenslotte is deze maaltijd een vreugdemaaltijd omdat het Pasen geworden is.

Het offer was niet de slotscene, maar Paasmorgen was de epiloog, waarmee het nieuwe rijk begon.

Mocht het eens zo zijn gemeente dat in de harten van alle mensenkinderen het besef zou neerdalen: Wij leven van genade. Wat zou de wereld anders zijn.

Moge het in ons zo zijn, dat wij gezonden worden vanaf deze heilige tafel en dat we een leven leven dat tot eer van God is, zoals Christus ons dat heeft voorgedaan.

God is in ons een goed werk begonnen, en God zal dat werk voortzetten tot op de dag van het Koninkrijk.

Ik verkondig u vandaag in alle ernst deze blijde boodschap van Gods genade.

Goddank dat we tegen de verdrukking en de vragen in dit geloof mogen vasthouden en vieren.

AMEN